Dědictví a současnost

Významné akce obnovy a nálezy památkové péče v Jihomoravském kraji

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

Fasády zámku v Miroslavi
Od gotiky k renesanci

Rekonstrukce zámku v Miroslavi (2014 – 2015) zahrnovala celkovou stavební obnovu jihovýchodního a jihozápadního křídla, části obytné věže, vstupního hradebního úseku a obou vnitřních nádvoří. Souběžně se stavebními pracemi byla prováděna operativní dokumentace, která tak navázala na menší průzkumy prováděné v předchozích letech.

Bylo zachyceno množství překvapivých nálezových situací, jež významně obohatily dosavadní znalosti o stavebně historickém vývoji zámku, jeho podobě a výzdobě, a explicitně i o jeho využití v jednotlivých historických etapách.

- První zmínka o tvrzi v Miroslavi pochází z roku 1386. Až do roku 1509 patřila příslušníkům rodu z Myslibořic, později s přízviskem z Miroslavi. Kromě obytné věže zůstaly z tohoto období zachovány části nejstarších objektů ve spodních partiích jihovýchodního křídla a jižní spojovací části. Odkryto zde bylo několik způsobů gotických úprav fasád (obr. 1 a 2).
- Výraznou přestavbou areál procházel ve 20. – 30. letech 16. století. Na novém representačním sídle Valeckých z Mírova (1509 – 1569) byla užita řada vizuálně působivých formálních prvků – arkýře na kamenných krakorcích, profilovaná kamenná ostění oken, různé typy malovaných okenních paspart a nároží (obr. 3 až 6).
- S podobným cílem byly vedeny úpravy v 80. letech 16. století za Hodických z Hodic (1569 – 1621). Křídla byla zvýšena o horní patro a fasády byly vyzdobeny sgrafity s iluzivními okenními šambránami, římsami i nárožním armováním (obr. 7).
- Za doby držení zámku premonstráty z kláštera v Louce u Znojma (1665 – 1784) došlo především k několika úpravám interiérů – doloženy jsou dispoziční zásahy, malířská výzdoba místností a přestavba obytné věže na sýpku s mansardovou střechou. Nové fasády byly hladké, tvar korunních říms se zachoval ve fragmentech.
- Působivé byly rovněž úpravy interiérů z 19. století (Hopfenové, 1824 – 1893), vnitřní výzdoba místností měla především upomínat na starobylost sídla. Do vnější podoby křídel se promítlo zvětšení oken, fasády byly opět řešeny bez architektonické výzdoby.

Autor textu: **Mgr. Lenka Šabatová**

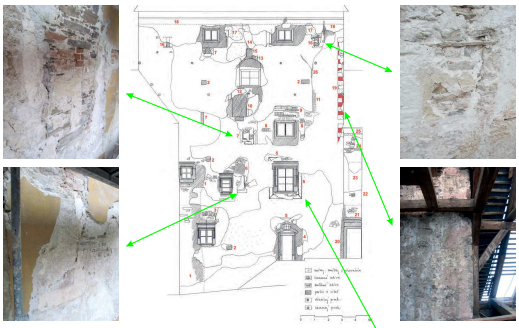

***Obr. 1** – Prvky původního řešení obytné věže – štěrbinová okénka s hlazenými paspartami, nárožní armování, 14. století*

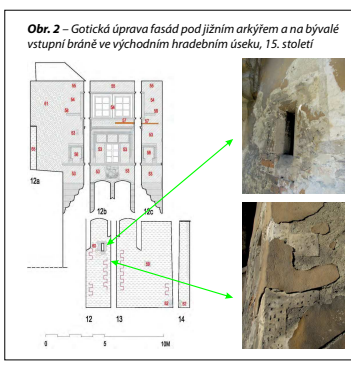

***Obr. 2** – Gotická úprava fasád pod jižním arkýřem a na bývalé vstupní bráně ve východním hradebním úseku, 15. století*

***Obr. 3** – Mladší lineární výzdoba paspart nových oken obytné věže, 20. léta 16. století*

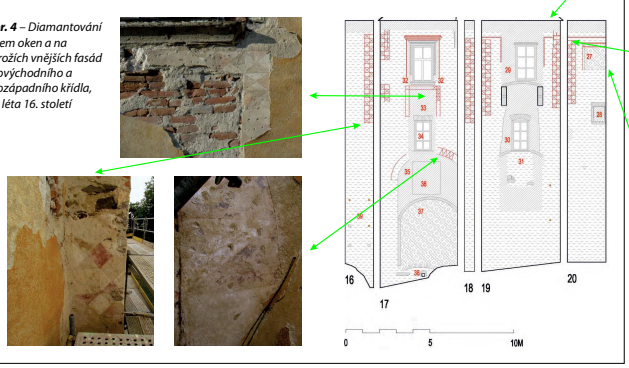

***Obr. 4** – Diamantování kolem oken a na nárožích vnějších fasád jihovýchodního a jihozápadního křídla, 20. léta 16. století*

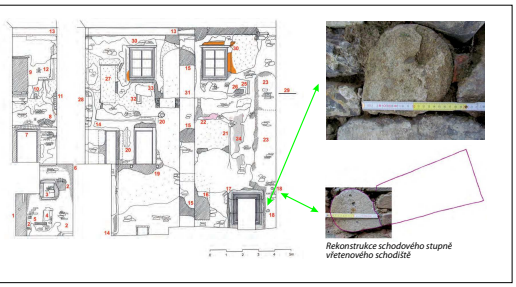

***Obr. 5** – Části schodového stupně užité druhotně v zazdívce zrušeného vřetenového schodiště, provedeného v koutě při vnitřní fasádě jihozápadního křídla, 20. léta 16. století*

Rekonstrukce schodového stupně vřetenového schodiště

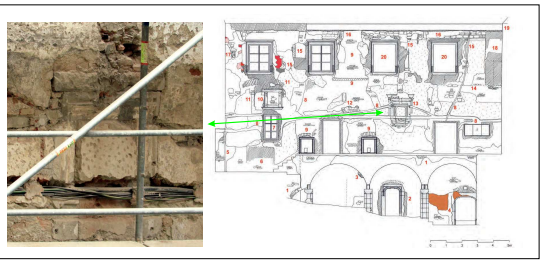

***Obr. 6** – Odkryté gotico-renesanční okénko na vnitřní fasádě jihovýchodního křídla, 20. léta 16. století*

***Obr. 7** – Renesanční sgrafitová výzdoba v horních patrech vnějších i vnitřních fasád, 80. léta 16. století*

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně
nám. Svobody 8, 601 54 Brno